

ת"פ 27470/12/16 - מדינת ישראל נגד ש ב, ר ב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 27470-12-16 מדינת ישראל נ' ב ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט אהרון משניות
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1.ש ב

2.ר ב

הנאשמים

גזר דין בעניינם של נאשמים 1 ו-2

א. כללי

הנאשמים הם אחים, האחד - ש, יליד 1995, והשני - ר, יליד 1998, ושניהם הורשעו על פי הודאתם בכתב אישום מתוקן, כאשר נאשם 1 הורשע בעבירה של הצתה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 448 (א) סיפא לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "**החוק**") וכן בעבירה של החזקת סכין, לפי סעיף 186 (א) לחוק, ואילו נאשם 2 הורשע בעבירה של סיוע להצתה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 448 (א) סיפא ביחד עם סעיף 31 לחוק, ובעבירה נוספת של הסתייעות ברכב לביצוע פשע, לפי סעיף 43 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961.

מכתב האישום המתוקן עולה כי בסמוך לתאריך 21.11.2016 על רקע סכסוך שהתגלע בין מי מהאחרים (שזהותם אינה ידועה למאשימה) למתלוננים סיכם נאשם 1 עם האחרים לפגוע במתלוננים, באמצעות הצתת דירתם, שנמצאת בקומת קרקע בבניין מגורים דו קומתי, בכיכר לצורך כך, הצטיידו הנאשם 1 והאחרים בבקבוק פלסטיק, אותו מילאו בדלק, ולאחר מכן העבירו את הדלק לבקבוק זכוכית, והכניסו לתוכו לפיד.

סמוך לשעת ביצוע העבירה, שיתף הנאשם 1 את אחיו, הנאשם 2, אודות הסיכום האמור, וביקש את סיועו בכך שיסיע אותו באופנוע לדירה האמורה. נאשם 2 נעתר לבקשה, ועם הגעתם של הנאשמים למקום האירוע, ירד הנאשם 1 מהאופנוע והצטרף לאחרים, בעוד הנאשם 2 ממתין לו בקרבת מקום.

האחרים החזיקו בבקבוק התבערה ובקבוק הדלק, ואחד מהם הצית את הפלפיד ויידה את בקבוק התבערה הבוער לעבר מרפסת הדירה, בשעה שנאשם 1 יחד איתם, כשבכל אותה העת ישנה המתלוננת לבדה בדירה. כתוצאה מכך נופץ חלון המרפסת, והמרפסת ביחד עם הציוד אשר היה בה החלו לבעור.

לאחר מכן הנאשמים והאחרים עזבו את המקום, וזמן קצר לאחר מכן הנאשמים נתפסו ע"י משטרת ישראל, עם האופנוע שעליו נסעו, כשברשותו של נאשם 1 נתפס סכין שלא למטרה כשרה.

האש התפשטה לעבר הדירה, והמתלוננת נאלצה לצאת מהדירה בסיועו של שכן. למקום הוזעקו חמישה צוותי חילוץ אשר חילצו דיירים נוספים מהבניין הבוער, עד שבסופו של דבר כיבו את האש. בסופו של יום, נשרפה דירתה של המתלוננת, נגרם נזק לדירה שמעליה ולבניין, ונגרם נזק לתשתית החשמל.

כאמור, הנאשמים הודו במסגרת הסדר טיעון, שבו תוקן כתב האישום, וסוכם כי הצדדים רשאים לטעון באופן חופשי לעניין העונש.

ב. טענות הצדדים

ב"כ המאשימה הדגיש בטיעונו את הסכנה הממשית והחמורה לשלום הציבור שהייתה במעשיהם של הנאשמים, ואת הפגיעה הקשה ברכושם של המתלוננים וברכושם של דיירים אחרים בבניין. מדובר בפגיעה חמורה בערכים מוגנים בסיסיים, של הגנה על שלום הציבור ובריאותו והגנה על רכושם של אנשים.

ב"כ המאשימה טען עוד כי מעבר לפגיעה החמורה בערכים חברתיים בסיסיים, יש לזקוף לחובתם של הנאשמים את העובדה כי אין מדובר במעידה רגעית, אלא מדובר במעשה שנעשה לאחר תכנון מדוקדק קר וברור, לאחר שנאשם 1 עירב עצמו בסכסוך לא לו, וחבר לאחרים והשתלב בעשייה הפלילית גם בשלב התכנון וגם בשלב הביצוע. לדבריו, העובדה שהעבירות בוצעו בשל סכסוך שאינו קשור במי מהנאשמים, מהווה נסיבה מחמירה, ומלמדת על המסוכנות הרבה שנשקפת מהנאשמים.

ב"כ המאשימה הוסיף וטען כי הנזק הפוטנציאלי ממעשה הצתה הוא רב, מפני שלאחר שהוצתה אש, יכולת השליטה בה מוגבלת. חיזוק לטענותיו ביקש ב"כ המאשימה להביא באמצעות תמונות שהגיש, אשר מתעדות את הנזק הרב שנגרם לדירה ולבניין. לדבריו, רק במזל רב ובעזרת התושייה הרבה של לוחמי האש, לא נגרם נזק חמור יותר. לכן, יש צורך בענישה משמעותית ומחמירה שיהיה בה כדי להרתיע את היחיד ואת הרבים מלהיכשל במעשים דומים בעתיד.

אשר לנסיבותיהם של הנאשמים, ב"כ המאשימה הפנה לתסקירי שירות המבחן אשר התקבלו בעניינם של הנאשמים, מהם עולה בין היתר מצבו הרפואי המורכב של נאשם 1, שסובל ממחלה גנטית חשוכת מרפא, שגורמת מעת לעת להתקפי פרכוסים, ומחייבת מעקב נוירולוגי הדוק. אולם לטענתו, מצבו הרפואי של נאשם 1 אינו מפחית מחומרת העבירה והמסוכנות הרבה שנשקפת ממנה, וכשם שמצב זה לא מנע ממנו לבצע את העבירות החמורות שבהן הורשע, כך אין בו כדי להצדיק הקלה בעונשו, ובוודאי לא חריגה ממתחם העונש הראוי. לנאשם 1 עבר פלילי בהעדר הרשעה, ואילו הנאשם 2 נעדר עבר פלילי.

לפיכך טען ב"כ המאשימה כי מתחם העונש ההולם בנסיבות האירוע שלפנינו נע בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל.

לדבריו יש לדחות את המלצות שירות המבחן, שחורגות במידה ניכרת ממתחם הענישה, ולהשית על שני הנאשמים מאסר משמעותי בפועל, כאשר יש למקם את העונש של נאשם 1 ברף האמצעי עליון של המתחם, ואילו את העונש של נאשם 2 שהורשע בסיוע בלבד, יש למקם ברף האמצעי של המתחם. כל זאת, לצד מאסר מותנה ארוך, קנס ופיצוי הולם למתלוננים.

לעומת זאת, ב"כ הנאשמים הדגישו בטיעוניהם את הנסיבות המיוחדות של הנאשמים, אשר לדבריהם מצדיקות הקלה משמעותית בענישתם. במסגרת פרשת ההגנה העידה אמם של הנאשמים, גב' ע מ, אשר תיארה במילים נרגשות את נסיבות חייה הקשות, שהשפיעו גם על הנאשמים. היא התאלמנה לפני 15 שנים מבעלה - אביהם של הנאשמים, שנפטר ממחלה קשה כשנאשם 1 היה בן 7 ונאשם 2 היה בן 3 וחצי, ונאשם 1 התקשה להתמודד עם האובדן. המחלה הקשה התגלתה אצל נאשם 1 סמוך לפני גיוסו, והטיפול בה כרוך במשאבים רבים שמכבידים מאוד על כלכלת המשפחה, ובשל כך היא נאלצה למכור את ביתה לצורך מימון. לכן גם הבן הצעיר - נאשם 2, מסייע גם בפרנסת המשפחה, וגם בטיפול בנאשם 1.

ב"כ הנאשם 1 טען כי מדובר בצעיר נורמטיבי, שהתייתם מאביו בילדותו ונעדר יד מכוונת, ובשל מחלתו הקשה לא התגייס לצה"ל, ונגרר לחברה עבריינית והושפע ממנה. הנאשם כלל אינו מכיר את המתלוננים, ומדובר בסכסוך שכלל אינו נוגע אליו, והנאשם נגרר לתוכו, בשל ההשפעה הרעה של החברה השלילית שאליו חבר. לדבריו, העובדה שכתב האישום אינו מייחס לנאשם עבירה של קשירת קשר לפשע מלמדת כי לא היה תכנון מוקדם משמעותי מצד הנאשם.

ב"כ הנאשם הוסיף ופירט אודות מחלת ה-AVM שהתגלתה אצל נאשם 1, אשר מתבטאת בליקויים קשים בכלי הדם במוח, ועלולה לגרום לדימומים במוח ולסכנת חיים ממשית. לדבריו, לא ניתן לקבל בין כותלי הכלא את הטיפול הרפואי שהנאשם זקוק לו, ואכן הוא לא טופל כראוי, כשקיבל התקף בעת היותו במעצר, ורק אחיו שהיה עמו בתא ידע לטפל בו.

עוד, טען ב"כ הנאשם 1, כי מדובר בנאשם צעיר, כבן 21 אשר בעת ביצוע העבירה היה "בגיר צעיר". הוא עשה כברת דרך, סיים 12 שנות לימוד עם בגרות מלאה, התנדב בשירות לאומי לטפל בנוער בסיכון, נטל חלק בקבוצה טיפולית, היה נתון במעצר במשך חודשיים ומאז שוהה במעצר בית, ולכן ההרתעה בעניינו הושגה על כל המשתמע מכך.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה, טען ב"כ הנאשם כי הנאשם לא ביצע במו ידיו את מעשה ההצתה, והוא הורשע בעבירה זו בשל נוכחותו במקום האירוע בעת ביצוע העבירה, ומדובר למעשה במבצע בצוותא, שמתחם הענישה בעניינו צריך להיות שונה ממתחם הענישה של המבצע העיקרי. ב"כ הנאשם ציין בהקשר זה כי במסגרת חקירת הפרשה נעצרו עוד מספר אנשים אשר שוחררו בסופו של דבר ולא הוגש בעניינם כתב אישום, אף כי ידוע שהם קשורים לגורמים עברייניים, והעובדה שרק הנאשמים שלפנינו לבדם עומדים לדין בפרשה זו, כשהם כלל אינם קשורים לסכסוך, מעוררת תמיהה מסוימת.

לטענת ב"כ נאשם 1, מתחם העונש לעבירה ולנסיבותיה נע בין מאסר בדרך של עבודות שירות ועד לשנתיים מאסר

בפועל, אולם גם אם ייקבע מתחם גבוה יותר, מדובר בנסיבות שבהן יש הצדקה לחרוג מהמתחם, הן בשל מצבו הרפואי של הנאשם והן בשל סיכויי שיקומו כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן.

בסופו של דבר ביקש ב"כ הנאשם 1 כי בית המשפט יאמץ את המלצות תסקיר שירות המבחן ולפיו יושת על הנאשם עונש מאסר בדרך של עבודות שירות ביחד עם צו מבחן למשך שנה, שבמסגרתו ימשיך הנאשם בהליך הטיפול.

גם ב"כ נאשם 2 התייחסה בטיעוניה לנסיבותיו האישיות הייחודיות של הנאשם. מדובר בבחור צעיר, כבן 18 וחצי במועד ביצוע העבירה, נעדר עבר פלילי, סיים 12 שנות לימוד, אובחן כסובל מבעיית קשב וריכוז ונוטל ריטלין, אשר עד למעצרו עבד כשליח וניהל אורח חיים נורמטיבי. הנאשם תרם ופעל רבות למען הקהילה, בשנת 2014 התנדב בנוער מכבי של קופת חולים מכבי, עבר קורס החייאה, היה אמור להתגייס לצה"ל ועקב מעצרו לא גויס.

ב"כ נאשם 2 ציינה כי הוא קיבל הודעה מלשכת הגיוס ולפיה נוכח ההיסטוריה הרפואית במשפחתו כמו גם נקודת חן חשודה שנמצאה על עורו, הורד הפרופיל הרפואי שלו, ונקבע כי אינו כשיר לגיוס, אולם הוא לא ויתר ופנה לרמטכ"ל על מנת שיתאפשר לו לשרת ביחידה קרבית. גם הוא גדל בצלו של האסון שפקד את משפחתו עם פטירת אביו בגיל צעיר ממחלת הסרטן, וכמו לא די בכך, המשפחה נאלצה להתמודד עם הליך משפטי שנפתח על ידי הסבא והסבתא בבית המשפט לענייני משפחה, ולכן האם לא קיבלה תמיכה משפחתית ונאלצה לגדל לבד את ילדיה.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה טענה ב"כ הנאשם 2, כי חלקו בפרשה אינו ברף העליון של עבירת הסיוע, וכי ככלל יש מקום לאבחן בין העושה למסייע, לבחון את טיב הסיוע אשר לטענתה היה מינורי מהרף הנמוך ביותר. לדבריה, לא מדובר במסייע קלאסי אשר סייע בהובלת הבקבוק, ובוודאי לא סיוע בהספקתו ובהשלכתו של בקבוק התבערה, אלא מדובר באירוע ספונטני, ברוח שטות, ללא מחשבה ותכנון מוקדם, שנעשה היה מתוך רצונו של הנאשם לסייע לאחיו החולה - הלא הוא נאשם 1.

ב"כ נאשם 2 טענה עוד כי בסופו של דבר נגרם נזק ממוני בלבד, וכי מרשה כלל לא נכח בזירת האירוע ולא היה באפשרותו לשלוט בנעשה. לכן, מדובר בנסיבות חריגות, שמצדיקות סטייה מרף הענישה הנוהג. בסופו של יום, גם ב"כ נאשם 2 עתרה לאמץ את המלצות תסקיר שירות המבחן ולהשית עליו עונש של "צ לצד צו מבחן, גם אם הדבר מצריך סטייה ממתחם העונש הראוי, מפני שיש לכך הצדקה הן בשל שיקולי שיקום והן בשל גילו הצעיר של הנאשם במועד ביצוע העבירות.

ג. דין והכרעה

לא יכולה להיות מחלוקת על החומרה היתירה שיש בעבירות של הצתה בכלל, ובמעשה של הצתת דירת מגורים בפרט. עבירת ההצתה טומנת בחובה פוטנציאל לפגיעה ונזק בגוף וברכוש אשר מטבע הדברים אינם ניתנים לשליטה, ומכאן גם הסכנה הרבה שבמעשה ההצתה, והחומרה הרבה של העבירה, שניתן לה ביטוי גם בעונש החמור שנקבע בצדה - 15 שנה שנות מאסר, כפי שנאמר לא מכבר בעניין **מימון: "בתי המשפט חזרו והדגישו את חומרתה היתרה של עבירת**

ההצתה, גם כשהיא מתייחסת לרכוש בלבד, בין היתר בשל הפוטנציאל לגרימת נזק לגוף, בבחינת אוי לגפרור שהצית להבה, שסופה ואחריתה מי ישורנה.... (ע"פ 1727/14 מימון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 1.1.2015)).

מעיון בעובדות כתב האישום עולה כי עסקינן באירוע אחד מתפתח בעל קשר פנימי בין שתי העבירות, עבירת ההצתה והעבירה של החזקת הסכין, שבמהלכו ביצע הנאשם 1 את העבירות הללו. לכן, יש לקבוע מתחם ענישה אחד שיתייחס לשתי העבירות יחדיו.

כעולה מכתב האישום, ההצתה תוכננה על ידי נאשם 1 ביחד עם אחרים מבעוד מועד, וכולם יחדיו מלאו דלק בבקבוק זכוכית, והכניסו לתוכו לפיד. נאשם 2 לא היה שותף לתכנון, וודאי שלא לביצוע, והוא נכנס לתמונה רק זמן קצר קודם האירוע, כאשר אחיו ביקש ממנו שיסיע אותו למקום ביצוע העבירה. אולם על פי כתב האישום המתוקן לא נאשם 1 הצית את הבקבוק, אלא מישו לא מזוהה מהאחרים הצית את הפיד ויידה את בקבוק התבערה לעבר דירת המתלוננים.

בכל מקרה, לדירה שהוצתה אכן נגרם נזק כבד, כפי שניתן לראות מהתמונות שהוגשו לבית המשפט, ונראה כי אלמלא סיועם של השכנים ולוחמי האש שהוזעקו למקום, שנאלצו להצמיד למתלוננים חמצן, האירוע היה יכול להסתיים באופן טרגי. מדובר אפוא בזלזול בוטה בערכים מוגנים בסיסיים, בנסיבות שיכלו לסכן חיי אדם, ואת כל זאת יש לזקוף לחובתם של הנאשמים.

אשר לרמת הענישה הנוהגת, ניתן ללמוד עליה מעיון בפסיקה שמתייחסת לעבירות דומות. בע"פ 3302/16 **פלונית נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 9.4.2017), נדון ערעור של המערערת שהורשעה בבית משפט קמא בעבירות של קשירת קשר לביצוע עוון, תקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות, היזק בזדון, הצתה בנסיבות מחמירות ואיומים. לפי עובדות כתב האישום המערערת היא זו שיזמה את האירוע נשוא כתב האישום, אשר כלל מסכת עבירות חמורות שבוצעו בצוותא ובברוטליות ואף חלקה היה פעיל ודומיננטי.

בית המשפט קמא השית על המערערת 6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, צו מבחן ופיצוי למתלונן. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש וקבע בין היתר כי מתחם העונש שקבע בית המשפט קמא, שנע בין 18 ל-48 חודשי מאסר בפועל, משקף נכונה את חומרת המעשים ונסיבות ביצועם, ואף נעשה חסד עם המערערת כאשר בית המשפט קמא סטה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום והסתפק בעונש מתון של 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

בע"פ 8125/15 **דימטרי פרוקופנקו נ' מדינת ישראל**, (פורסם בנבו, 19.4.2016), נדון עניינו של המערער שהורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של הצתה ואיומים, בכך שאיים על המתלוננת, שהתגוררה עמו בבניין רב דירות. באחת ההזדמנויות הגיע המערער לביתה של המתלוננת כשהוא מצויד בניירות, קרטונים ומצית או גפרורים, הצמיד את הניירות והקרטונים לדלת הדירה והצית אותם, בשעה שהמתלוננת וביתה ישנו בתוך הדירה. כתוצאה מההצתה נגרם נזק

לחלקה התחתון של הדלת, ועשן חדר לדירה. המתלוננת וביתה התעוררו לריח העשן, וכשפתחה המתלוננת את דלת הדירה, היא הבחינה במערער שהחל לאיים עליה. בית המשפט המחוזי גזר על המערער ל-22 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי בסך 1500 ₪. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, וקבע כי מתחם העונש שנקבע בערכאה הדיונית, בין שנה לשלוש שנות מאסר, אינו מגלה סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת.

על רקע האמור לעיל, בבואי לקבוע את מתחם העונש הראוי, בין מכלול הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש לתת משקל ולהתחשב גם בגילם הצעיר של הנאשמים במועד ביצועה. נאשם 1 היה כבן 21 לערך ונאשם 2 היה כבן 18 וחצי, ושניהם היו למעשה בקטגוריה של "בגירים צעירים", על כל המשתמע מכך בכל הנוגע ליכולתם להבין את אשר הם עושים, את הפסול במעשיהם או את משמעות מעשיהם, לרבות בשל גילם, כאמור בסעיף 40ט (א)(6) לחוק העונשין. בנסיבות שלפנינו, ראיתי לתת לנתון זה משקל משמעותי, בבואי לקבוע את מתחם הענישה, ראו לעניין זה ע"פ 7781/12 פלוני נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 25.6.2013).

בסופו של דבר, לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות, נראה לי כי מתחם העונש הראוי לעבירות שביצע נאשם 1 ונסיבותיהן, הינו בדומה למתחם שאושר בבית המשפט העליון בעניין **פרוקופנקו** הנ"ל, דהיינו בין 15 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

בבואי למקם את עונשו של נאשם 1 בתוך המתחם, ראיתי לתת משקל ממשי למצבו הרפואי, בהתאם להלכה שנקבעה בנושא זה בעניין **קלנר** (ביחס למערער בע"פ 5669/14 אורי לופוליאנסקי):

[...] בקטגוריה שבה עסקינן יש לבחון אם עונש של מאסר בפועל עלול לסכן את חייו של מי שהורשע בדין או לקצר בצורה ניכרת את תוחלת חייו, ולהביא מנגד, כאמור, את חומרת המעשים שבהם הורשע. תוצאת איזון זה עשויה להיות שליחתו של הנאשם לעונש מאסר בפועל הנמוך מתחתית מתחם הענישה שנקבע, או הימנעות מהשתת מאסר בפועל, גם מקום שבו רצפת מתחם העונש ההולם כוללת עונש מאסר בפועל, הכל לפי נסיבות המקרה. (ע"פ 4456/14 אביגדור קלנר נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 29.12.2015) פסקה 221 לפסק דינו של כבוד השופט פוגלמן).

מבלי להקל ראש בחומרת מעשיו של נאשם 1, ומהפגיעה שנגרמה כתוצאה מכך למתלוננים, נראה כי גם בעניינו של נאשם זה מתקיימות נסיבות חריגות שיש בהן כדי להצדיק חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם, בשל מצבו הרפואי. מעיון במסמכים הרפואיים שהוגשו לעיוני עולה כי הנאשם 1 הינו בעל דרגת נכות של 100% לצמיתות, כעולה ממסמך ביטוח לאומי מיום 26.8.2014 נע"1. מפאת צנעת הפרט לא אפרט יתר על המידה את פרטי מצבו הרפואי. אציין בקצרה כי מחלתו של הנאשם התגלתה בהיותו בן 17, עת חווה התקפים של מחלת הנפילה, אשפוזים רבים וצנתורים, ובסופו של דבר אובחן כלוקה במחלה AVM BRAIN (נע"2).

במהלך מעצרו של הנאשם 1, קבע הרופא שמטפל בנאשם - ד"ר רדוצקי רומן (נע"2) כי בשל מצבו הבריאותי של הנאשם הוא אינו כשיר למעצר. גם בית המשפט שדן במעצרו של הנאשם (כב' השופט פורר), קבע בהחלטתו מיום 28.11.2016 (נע"5), כי מצבו הרפואי של הנאשם מדאיג, וכי לא בטוח ששב"ס יכול לתת את המענה המתאים למצבו

הרפואי של הנאשם. מעדותה של אמו של הנאשם במסגרת הטיעונים לעונש עולה כי בזמן שהותו של נאשם 1 במעצר, הוא עבר התקף ואיבד את ההכרה, וכי למרות הוראות מפורטות של בית המשפט, הוא לא קיבל טיפול רפואי מתאים, ורק אחיו - נאשם 2, ששהה עמו בתא המעצר, ידע מניסיונו כיצד לסייע לו.

האם מסרה עוד בעדותה כי המחלה ממנה סובל הנאשם אינה מוכרת בסל התרופות, והטיפול בה אינו מכוסה ע"י ביטוחי הבריאות המקובלים. לדבריה, הנאשם זקוק לטיפול נדיר ויקר מאוד שאינו יכול להתבצע בין כותלי הכלא.

בעניינו של נאשם 1 הוגש ביום 3.7.2017 תסקיר של שירות מבחן. מהתסקיר עולה כי הנאשם נוטל טיפול תרופתי קבוע ונמצא במעקב נוירולוגי הדוק. בשל מחלתו לא גויס לצה"ל, אך ביצע שירות לאומי במשך שנה, ונידון בעבר ללא הרשעה בעבירה של ניסיון לשיבוש הליכי משפט. אשר לנסיבות ביצוע העבירה עולה כי הנאשם אינו מכיר את המתלוננים, הודה בביצוע העבירות, לקח אחריות על מעשיו, הביע חרטה עמוקה וצער ושיתף כי באותה העת ניהל קשרים חברתיים שוליים, ונגרר אחריהם, מבלי שהיה מודע לתכניותיהם.

הנאשם 1, השתלב בקבוצה טיפולית ייעודית לעצורי בית, מגיע לפגישות כנדרש, אך מתקשה לשותף אודות חייו, אולם התנהלותו במסגרת הקבוצה תואמת את השלב המוקדם שבו הוא מצוי בהליך הטיפול. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתמודד עם קשיים רגשיים ופיזיים הקשורים למצבו הרפואי והשלכתו על תפקודו בחייו, וכי למרות קיומם של גורמי סיכון בשל מאפייני אישיותו הנגררים של הנאשם, מכלול הנסיבות ובכלל זה גילו הצעיר, נסיבות חייו, מצבו הבריאותי המורכב, יכולותיו התפקודיות, העדר עברו הפלילי, ושילובו בטיפול, כל אלה מלמדים על סיכוי טוב לשיקומו של הנאשם.

בסופו של יום, לאחר בחינת כל השיקולים, סבור שירות המבחן כי נאשם 1 יתקשה ביותר לשאת עונש מאסר בפועל, הן מבחינה פיזית והן מבחינה רגשית, ולכן הוא ממליץ להשית על הנאשם 1 עונש מאסר מוחשי בעבודות שירות, אשר יהווה עבורו גבול חיצוני הרתעתי ומשמעותי, לצד צו מבחן למשך שנה, במסגרתו ישולב בטיפול קבוצתי שיספק לו כלים להתמודד במצבי חיים ובמצבי סיכון ויאפשר לו לעבור תהליך התבגרותי משמעותי. כמו כן ממליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם גם מאסר על תנאי משמעותי אשר יהווה עבורו גבול חיצוני וברור.

אשר לעניינו של נאשם 2, אני סבור כי בשונה מהעמדה של המאשימה, מתחם העונש ההולם בעבירות שבהן הורשע צריך להיות נמוך מהמתחם שנקבע ביחס לנאשם 1. בע"פ 1438/14 חסן בראזי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 26.3.2014), נדון עניינו של המערער שהורשע על פי הודאתו בעבירה של סיוע להצתה והושת עליו עונש מאסר בפועל למשך 12 חודשים, כאשר מתחם העונש שנקבע בערכאה הדיונית היה מאסר בפועל בין 9 חודשים לשנתיים. בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע בין היתר כי לא נמצאה סטייה ממדיניות הענישה המקובלת. אולם באותו עניין, המערער היה שותף לתכנון ולרצון לפגוע במתלוננים, והסיע את המבצע העיקרי גם לתחנת הדלק כדי להצטייד בחומר דליק, וגם היה במקום האירוע בעת ביצוע העבירה, בשונה מהנסיבות שלפנינו, שבהן הסיוע היה ספונטני וחד פעמי לפרק זמן קצר, כשהנאשם 2, כמו נאשם 1, כלל אינו מכיר את המתלוננים, ולא היה לו כל עניין לפגוע בהם.

בעיקרו של דבר, השיקולים שפורטו לעיל, ביחס למתחם העונש הראוי לנאשם 1, יפים גם לעניינו של נאשם 2, בכפוף לכך שמלכתחילה חלקו של נאשם 2 בכל האירוע פחות בהרבה מחלקו של נאשם 1, ומעורבותו התבטאה בכך שבאופן ספונטני הסכים להסיע את אחיו למקום האירוע. ראוי לציין בהקשר זה כי נאשם 2 מורגל מגיל צעיר לסייע לאחיו החולה, ולכן בקשתו של נאשם 1 לסיוע נוסף מצד נאשם 2 התקבלה על ידו באופן טבעי ושגרתי, ואין מדובר בסיוע לגורם עברייני או בנסיבות שצריכות לעורר חשד לפעילות פלילית.

הנאשם 2 לא נכח במקום האירוע בעת ביצוע המעשה, ולא היה שותף לתכנון של האירוע, וודאי לא להיבט ביצועי כלשהו של מעשה ההצתה עצמו. מבלי להקל ראש בתרומתו לאירוע - חטאו התמצה בסופו של דבר בנכונותו לסייע לאחיו בהגעה למקום האירוע ותו לא.

זאת ועוד, הנאשם 2 צעיר בשנים אחדות מנאשם 1, ובעת ביצוע העבירה היה בן 18 וחצי - גיל שמשיק לגיל הקטנות. לכן המשקל שראוי לתת בעניינו של נאשם 2 לשיקול של הגיל הצעיר, ומידת השפעתו על היכולת להבין את מלוא המשמעות של מעשיו, בבואי לקבוע את מתחם הענישה, גדול יותר מהמשקל שניתן לנתון זה, כאשר קבעתי לעיל את מתחם העונש ביחס לנאשם 1.

ראוי לציין עוד כי העבירה השנייה של הסתייעות ברכב לביצוע פשע, קשורה בטבורה לעבירה הראשונה של הסיוע, ולכן יש לקבוע מתחם ענישה אחד לשתי העבירות. בסופו של דבר, נוכח כל האמור לעיל, נראה לי כי מתחם הענישה הראוי בנסיבות הייחודיות שלפנינו צריך להיות בין 6 חודשי מאסר, שאפשר שירוצו בעבודות שירות, ל- 20 חודשי מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים.

בבואי למקם את עונשו של נאשם 2, ראיתי לתת משקל ממשי לתסקיר שירות המבחן, בשל גילו הצעיר של הנאשם, שכאמור היה קרוב מאוד לגיל הקטניות בעת ביצוע העבירות. מהתסקיר עולה כי הנאשם סובל מבעיות קשב וריכוז ומטופל בריטלין, סיים 12 שנות לימוד בלי בגרות ונעדר עבר פלילי. לדבריו, לא היה מודע למטרת הנסיעה של אחיו, ורק כשהסיע אותו בחזרה, הבין כי היה מעורב במשהו חריג ושלילי, ואילו היה מודע לכך - לא היה מסכים להסיע את אחיו.

הנאשם הביע צער וחרטה בפני שירות המבחן, ושולב בקבוצה טיפולית ייעודית לעצורי בית, התמיד להגיע למפגשים, גילה מעורבות רבה, ושיתף בפתיחות בחייו ועל כך שהתנתק מחברים. שירות המבחן התרשם, כי קיים פער בין התנהלות חייו של הנאשם ותפיסתו העצמית החיובית לבין העבירות בהן הורשע, וכי ייתכן שהדבר נובע מתוך רצונו של הנאשם לגונן על אחיו ולסייע לו, מבלי להציב גבולות ברורים בעניין זה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם הוא אדם נורמטיבי ביסודו, וכי גילו הצעיר, יכולותיו התפקודיות, עברו הנקי וכן שילובו הטוב בהליך הטיפול, כל אלה מלמדים על סיכוי טוב לשיקומו של הנאשם. שירות המבחן התייחס בתסקיר גם לרצונו של הנאשם להתגייס לצה"ל, והתרשם כי שליחתו למאסר בין כותלי הכלא יוביל להתדרדרות בכל מישורי חייו. בסופו של יום המליץ שירות המבחן להשית על הנאשם 2, 360 שעות שירות לתועלת הציבור, צו מבחן למשך שנה והתחייבות

להימנע מעבירה.

במסגרת הטיעונים לעונש הוצגו לעיוני מסמכים שונים שמעידים על התנדבויות שונות של הנאשם במסגרות שונות (נע/7 ו-נע/11), אשר יש בהן כדי ללמד על אופיו הטוב ועל תכונותיו החיוביות של הנאשם 2, ולכן נראה כי מעורבותו בעבירות שבהן הורשע מהווה מעידה חד פעמית, אשר אינה מאפיינת את אורחות חייו, וזאת מבלי להקל ראש בחומרת העבירות.

התרשמתי גם מהמוטיבציה הרבה של הנאשם להתגייס לצה"ל, למרות נסיבות לא קלות, ומכל הטעמים הללו, ובמיוחד בשל גילו הצעיר של הנאשם, והנסיבות המיוחדות של ביצוע העבירה, באתי לכלל מסקנה כי בענישתו של הנאשם יש להעדיף את האינטרס השיקומי, אשר יש בו כדי להצדיק אף חריגה לקולא מהרף התחתון של מתחם הענישה, בהתאם לאמור בסעיף 40ד(א) לחוק העונשין. חריגה זו מתבקשת גם מהעיקרון של אחידות הענישה, בשים לב לחלק הפחות של נאשם 2 באירוע, בהשוואה למעורבותו של נאשם 1.

ראוי לציין עוד, כי בעניינו של נאשם 1 התקבלו שתי חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות: בחוות הדעת הראשונה מיום 15.11.2017, קבע הממונה כי הנאשם אינו כשיר לבצע עבודות שירות בין היתר על רקע העובדה כי לא הציג מסמכים רפואיים עדכניים ורלבנטיים. בהמשך, ולבקשת ב"כ הנאשם נשלח הנאשם 1 לקבלת חוות דעת נוספת, שהתקבלה ביום 5.12.2017, ובה קבע הממונה כי הנאשם 1 כשיר לעבודות שירות במגבלות שפורטו בחוות הדעת. אשר לנאשם 2, בעניינו התקבלה חוות דעת מטעם הממונה ביום 15.11.2017 ועולה ממנה כי הנאשם כשיר לביצוע עבודות שירות.

שני הנאשמים הביעו בפני צער וחרטה על מעשיהם בדברם האחרון, והתרשמתי כי כנים דבריהם, וכי העבירות שבהן הורשעו אינן מאפיינות את אורח חייהם.

סוף דבר, לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות ואת השיקולים לקולא ולחומרה שפורטו לעיל, החלטתי לגזור על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשם 1

א. 6 חודשי מאסר אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות בתנאים שקבע הממונה על עבודות השירות בחוות דעתו. הנאשם יתייצב לתחילת ריצויו עונשו ביום 28.01.18 עד השעה 09:00 במשרדו של הממונה על עבודות שירות.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים למשך 3 שנים, שלא יבצע עבירת הצתה.

ג. מאסר על תנאי לתקופה של 4 חודשים למשך שנתיים, שלא יעבור עבירה של החזקת סכין לפי סעיף 186 (א) לחוק העונשין.

ד. צו מבחן למשך שנה, בפיקוח שירות המבחן.

ה. פיצוי למתלוננים בסך 2,000 ₪, אשר יקוזזו מההפקדה בתיק מ"ת 27454-12-16.

ו. נוכח המצב הכלכלי הקשה של הנאשם ומשפחתו, לא ראיתי מקום לגזור עליו גם קנס כספי.

נאשם 2

א. 4 חודשי מאסר אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות בתנאים שקבע הממונה על עבודות השירות בחוות דעתו. הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי עונשו ביום 28.01.18 עד השעה 09:00 במשרדו של הממונה על עבודות שירות.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים, והתנאי הוא כי לא יעבור עבירה מהעבירות שבהן הורשע בתיק זה.

ג. צו מבחן למשך 6 חודשים, בפיקוח שירות המבחן.

ד. בנסיבות העניין, נוכח חלקו הפחות של נאשם 2 באירוע, לא ראיתי מקום לגזור עליו פיצוי או קנס כספי.

ניתן היום, 10 דצמבר 2017, בפומבי ובמעמד הצדדים.